

Aan Provinciale Staten

Datum : 26 APR. 2018
Documentnr. : 2018-010.135/17/A.14
Dossiernummer : 8415
Behandeld door : P. Abbink
Telefoonnummer : (050) 316 4793
Antwoord op :
Bijlage :
Onderwerp : Tussenrapportage uitvoering Toerisme-Visie 2016-2020

Geachte dames en heren,

Aanleiding

Op 20 april 2016 heeft u de 'Toerisme-Visie provincie Groningen 2016-2020, kaderstellende notitie 2016-2020' - kortweg 'Toerisme-Visie 2016-2020' - vastgesteld. Daarbij hebben wij toegezegd u na twee jaar te informeren over de uitvoering van de visie, om u in de gelegenheid te stellen het provinciale toerismebeleid desgewenst bij te stellen. Met deze brief geven wij uitvoering aan deze toezegging. De tussenbalans, die wij hieronder in beeld brengen, stemt ons tot tevredenheid. Daarom stellen wij voor om de uitvoering van ons toerismebeleid ongewijzigd voort te zetten.

Eerdere behandeling in PS

Na de vaststelling van de Toerisme-Visie in uw vergadering van 20 april 2016 hebben wij op 29 november 2016 het Uitvoeringsplan Toerisme-Visie 2016-2019 vastgesteld, dat ter kennisname is ingebracht voor uw vergadering van 1 februari 2017. In dit uitvoeringsplan hebben wij de kaders van het toerismebeleid nader uitgewerkt.

Rol en bevoegdheden PS in deze fase

U kunt besluiten de kaders van het provinciale toerismebeleid bij te stellen.

Vervolg

U zult via de reguliere P&C cyclus geïnformeerd worden over de uitvoering van ons toerismebeleid.

Extern betrokkenen

Er is geen sprake van een formele inspraakprocedure of interactieve beleidsvorming.

Nadere toelichting

Doel van ons toerismebeleid is meer toeristen, die langer blijven en het liefst weer terugkomen. Wij willen dat de werkgelegenheid in de toeristische sector toeneemt. Toeristische ondernemers spelen een cruciale rol in het verwezenlijken van deze doelen, maar wij zien hierin een ondersteunende en faciliterende rol voor ons.

Wij zetten in op drie, nauw met elkaar samenhangende sporen:

1. toeristische promotie en marketing;
2. route-ontwikkeling en vaarrecreatie;
3. ondernemerschap.

Daarbij is ons streven dat er meer dan voorheen koppelingen worden gemaakt tussen toerisme en de culturele en landschappelijke rijkdom en diversiteit van onze provincie.

Per beleidsspoor zullen wij allereerst een toelichting geven op de gerealiseerde en lopende activiteiten. Daarna zullen wij een evaluatie geven op ons toerismebeleid.

Toeristische promotie- en marketing

Bij de uitvoering van onze beleidsambities op het gebied van toeristische promotie- en marketing speelt Marketing Groningen een cruciale rol. Ook in de huidige collegeperiode voert deze organisatie in opdracht van ons zogenaamde 'reguliere' toeristische promotie- en marketingactiviteiten uit. Daarbij gaat het onder meer om digitale infrastructuur, UIT Groningen, persbenadering, het Groningen Magazine en samenwerking met het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC), toeristische ondernemers, regionale promotieorganisaties, Routebureau Groningen en De Verhalen van Groningen.

Aanvullend op bovengenoemde activiteiten voert Marketing Groningen sinds 2017 een meerjarige toeristische promotie- en marketingcampagne uit om het toeristisch imago van Groningen verder te versterken. De campagne loopt tot eind 2020 en is vooral gericht op toeristen uit Nederland en daarnaast op toeristen uit de omliggende landen en landen met een frequente luchtverbinding met Groningen Airport Eelde. Een belangrijk element in de campagne is om het toeristisch aanbod van Groningen in de vorm van verhaallijnen te presenteren aan potentiële bezoekers. Deze campagne financieren wij samen met ondernemers, de Economic Board Groningen, Groningen Promotie en de gemeente Groningen. Marketing Groningen is daarnaast betrokken bij de voorbereiding van toeristische promotie en marketing van de Wadden in Noordelijk verband.

Marketing Groningen hanteert sinds kort een integrale regiostrategie gericht op het versterken van de aantrekkingskracht en bindingskracht van Groningen - niet alleen voor bezoekers, maar ook voor bewoners, bedrijven en jong talent ('brains').

Route-ontwikkeling en vaarrecreatie

Waar Marketing Groningen een cruciale rol heeft in de uitvoering van het eerste spoor, heeft Routebureau Groningen een cruciale rol in de uitvoering van dit tweede beleidsspoor. Routebureau Groningen is het centrale aanspreekpunt en coördinatiepunt van routegebonden recreatie in onze provincie. Allereerst voert Routebureau Groningen een aantal zogenaamde 'reguliere' activiteiten uit. Deze activiteiten zijn gericht op het beheer van bestaande recreatieve routes en op de borging en verhoging van de kwaliteit van deze routes. Wij hebben daarvoor samen met de Groninger gemeenten subsidie beschikbaar gesteld. Wij hebben opdracht verleend aan Routebureau Groningen om de vergoeding 'Wandelen over Boerenland' en de daaraan gekoppelde regeling 'Verzekerd wandelen' voor bestaande boerenlandpaden te continueren.

Om een extra impuls te geven aan de routegebonden recreatie in onze provincie hebben wij samen met Groninger gemeenten subsidie verleend aan Routebureau Groningen om uitvoering te geven aan het project 'Route-gebonden recreatie in Groningen'. Onderdelen van dit project zijn de realisering van een provincie dekkend wandelknooppuntennetwerk, de realisering van het Pronkjewailpad, de verbetering van het fietsknooppuntennetwerk en de digitale ontsluiting van de toeristisch-recreatieve routes.

In oktober 2017 hebben wij de subsidieregeling 'Toeristische Themaroutes provincie Groningen' opgesteld, in eerste instantie voor 1 jaar. In dit kader hebben wij subsidie verleend aan een samenhangend pakket themaroutes voor wandelen en fietsen in het Westerkwartier. Verder hebben wij een aantal subsidieverzoeken in behandeling voor andere themaroutes. Routebureau Groningen en Marketing Groningen hebben een adviesrol bij (de ontwikkeling van) subsidieaanvragen.

Ook hebben wij samen met andere provincies cofinanciering beschikbaar gesteld aan Stichting Landelijk Fietsplatform en aan Stichting Wandelnet voor de uitvoering van coördinerende taken voor het behoud van de kwaliteit en het voorkomen en wegnemen van knelpunten in (het Groningse deel van) landelijke fiets- en wandelroutes.

Voor wat betreft vaarrecreatie hebben wij de totstandkoming van de landelijke Basisvisie Recreatietoervaart Nederland 2015-2020 van Stichting Waterrecreatie Nederland ondersteund en hebben daarover met de andere provincies en het Rijk afspraken gemaakt. Ook financieren wij - samen met de andere provincies en het Rijk - de uitvoering van overkoepelende en coördinerende taken door Waterrecreatie Nederland.

Daarnaast hebben wij de afgelopen periode uitvoering gegeven aan onze rol als informatie- en aanspreekpunt voor knelpunten en kansen met betrekking tot de doorontwikkeling van recreatief varen in de provincie Groningen. Verder hebben wij de vaarrecreant gefaciliteerd door de uitgifte van de brochure 'Varen in Groningen', het uitgeven van sleutels voor zelfbedieningssluizen en -bruggen en door financiering van de bediening van enkele provinciale bruggen door derden.

Ondernemerschap

De afgelopen periode hebben wij op verschillende manieren uitvoering gegeven aan onze beleidsdoelstellingen op het gebied van toeristisch ondernemerschap. Zo hebben wij als onderdeel van de reguliere activiteiten, opdracht gegeven aan Marketing Groningen om ondernemers te ondersteunen bij de ontwikkeling van toeristisch-recreatieve arrangementen als nieuw onderdeel van hun 'reguliere taken', vanuit de gedachte van een nauwe samenhang tussen deze arrangementen en toeristische promotie- en marketing. Bovendien is betrokkenheid van Groningse toeristische ondernemers een vereiste bij route-ontwikkeling.

Ook de afgelopen periode hebben wij twee keer per jaar, samen met de belangrijkste stakeholders, netwerkbijeenkomsten en thematische bijeenkomsten georganiseerd en gefaciliteerd onder de noemer 'Toeristisch Groningen'. Daarnaast faciliteren wij sinds 2017 dergelijke bijeenkomsten voor de watersector onder de noemer 'Toeristisch Groningen/Waterrecreatie'. Bij de bijeenkomsten voor 'Toeristisch Groningen' hebben wij een rol bij de agendavorming, maar bij de bijeenkomsten voor waterrecreatie is onze rol uitsluitend faciliterend.

Daarnaast hebben wij, samen met een aantal andere provincies, opdracht gegeven aan het bureau SAMR om een nieuwe Leisure Leefstijlen toolkit te ontwikkelen, waarmee toeristische ondernemers gefaciliteerd worden om in te kunnen spelen op de behoeften en wensen van hun gasten. Deze toolkit - die in de loop van dit jaar beschikbaar is - is gebaseerd op een segmentatie van de Nederlandse bevolking in zeven subgroepen, die elk hun eigen behoeften en wensen hebben op het gebied van recreatie en vrijetijdsbesteding.

Ook heeft de portefeuillehouder toerisme een aantal bezoeken gebracht aan innovatieve toeristische ondernemers in de provincie Groningen.

Verder hebben wij toeristische ondernemers geattendeerd op en geïnformeerd over diverse generieke regelingen voor het MKB, waar zij gebruik van kunnen maken.

Monitoring

Wij volgen de ontwikkeling van de toerismesector in onze provincie, ook in relatie met andere regio's en Nederland als geheel. Wij bundelen elk jaar een aantal toeristische kerncijfers met gegevens uit landelijke onderzoeken.

In het najaar van 2016 hebben wij tevens onderzoek laten uitvoeren naar het toeristisch imago van de provincie Groningen. De resultaten van dit onderzoek hebben wij op 30 november 2016 met een begeleidende brief ter informatie aan u verzonden (zaaknummer 661805). Dergelijk onderzoek hebben wij ook in 2004 en in 2011 laten uitvoeren. Wij willen dit onderzoek in 2019 weer laten uitvoeren.

Evaluatie

Zoals wij in de Toerisme-Visie aangaven is het niet reëel om het al of niet behalen van onze ambities alleen te koppelen aan ons beleid. Het directe en precieze effect van ons beleid is eigenlijk niet goed meetbaar. De toerismesector is namelijk een sector die, meer dan veel andere economische sectoren, te maken heeft met zaken waarop de sector en overheden geen invloed hebben. Denk daarbij aan het weer, de conjunctuur in ons land en in buurlanden en calamiteiten.

Desalniettemin hebben wij er voor gekozen om onze ambities ten aanzien van de ontwikkeling van de toerismesector in Groningen te monitoren aan de hand van de volgende indicatoren:

- a. De ontwikkeling van het aantal toeristische overnachtingen in de provincie Groningen;
- b. De ontwikkeling van het aantal banen in de toeristische sector in de provincie Groningen.

Voor beide 'toerisme-indicatoren' geldt dat ons streven is dat deze tenminste op het niveau van de landelijke ontwikkeling moeten blijven, zodat het verschil met andere provincies niet groter - en het liefst kleiner - wordt.

Onderstaande tabel geeft voor de periode 2015-2017 inzicht in de ontwikkeling van de toeristische overnachtingen en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de toerismesector in de provincie Groningen, in relatie tot de ontwikkeling van deze indicatoren in Nederland als geheel.

Tabel: Ontwikkeling toerisme-indicatoren 2015-2017

	Ontwikkeling toeristische overnachtingen 2015-2017	Ontwikkeling werkgelegenheid toerismesector 2015-2017
Groningen	+ 3,9% ¹	+ 8,5%
Nederland	+ 8,2%	+ 6,3%

Uit bovenstaande blijkt dat de ontwikkeling van het aantal toeristische overnachtingen in Groningen weliswaar positief is, maar minder dan in Nederland als geheel. De procentuele stijging van de werkgelegenheid in de toeristische sector ligt in onze provincie boven het landelijk gemiddelde.

Wij constateren dat gedurende de huidige looptijd van de uitvoeringsperiode van de Toerisme-Visie onze ambitie voor wat betreft de ontwikkeling van het aantal overnachtingen niet gehaald hebben, maar wel voor wat betreft de ontwikkeling van de werkgelegenheid.

Daarnaast zien wij andere ontwikkelingen, waaruit wij opmaken dat ons beleid effect heeft. Het eerste beleidsspoor, de versterkte inzet op de toeristische promotie en marketing van onze provincie, lijkt zijn vruchten af te werpen. Zo hebben de verschillende toeristische websites van Marketing Groningen als toerisme.groningen.nl en visitgroningen.nl in 2017 met elkaar een recordaantal van 2,1 miljoen unieke nationale en internationale bezoekers bereikt: een stijging van ongeveer 366.000 ten opzichte van het jaar daarvoor.

Als wij kijken naar spoor 2, route-ontwikkeling en vaarrecreatie, zijn wij voorzichtig positief over het effect van de subsidieregeling toeristische themaroutes op het routegebonden toeristisch aanbod van de provincie Groningen. Vooralsnog is één aanvraag gehonoreerd. Dit is een aanvraag waarin 9 themaroutes voor wandelen en 3 themaroutes voor fietsen zijn opgenomen. De door ons vereiste betrokkenheid van Groningse toeristische ondernemers bij de ontwikkeling van deze routes wordt door de participatie van 75 ondernemers ruimschoots behaald. Ons optimisme is ook gebaseerd op het feit dat een aantal subsidieaanvragen in voorbereiding of in behandeling is.

Komend najaar besluiten wij of wij de subsidieregeling toeristische themaroutes - die vooralsnog loopt tot 19 oktober 2018 - , al dan niet in een gewijzigde vorm, gaan voortzetten.

Een ander mooi resultaat binnen de route-ontwikkeling is de opening van de noordelijke tak van het Pronkjewailpad in april 2018.

Wat betreft spoor 3, ondernemerschap: bij de uitvoering van ons toerismebeleid spelen Groningse toeristische ondernemers een sleutelrol. Het is dan ook niet voor niets dat betrokkenheid van toeristische ondernemers één van de twee belangrijkste voorwaarden is voor provinciale subsidiëring van toeristische themaroutes. Ook in de toeristische promotie en marketing is betrokkenheid van ondernemers heel belangrijk. Toeristische ondernemers worden uitgedaagd om toeristische arrangementen te ontwikkelen, die aansluiten bij de verhaallijnen die centraal staan in de meerjarige toeristische promotie- en marketingcampagne. Ook wat dit betreft zien wij een toenemende participatie van ondernemers. Ruim 700 ondernemers waren in 2017 actief betrokken bij het deelnemersprogramma van Marketing Groningen.

Aan de thema- en netwerkbijeenkomsten 'Toeristisch Groningen' neemt een toenemend aantal ondernemers en organisaties uit de verschillende (cultuur-)toeristische deelsectoren, terrein behorende organisaties en gemeenten deel. Door het centraal stellen van onderwerpen als route- en arrangementontwikkeling, deelname aan campagnes en specifieke marktbenadering worden op een resultaatgerichte manier ambities vanuit het bedrijfsleven verbonden aan die van organisaties en overheden.

Ook de aanvullende bijeenkomsten die specifiek gericht zijn op waterrecreatie mogen zich verheugen in een groeiende belangstelling. Deze bijeenkomsten stonden in het teken van respectievelijk vaarroutes, duurzaam varen en openbare aanlegplaatsen.

¹ Overnachtingen bij Bed & Breakfast accommodaties zijn niet meegenomen in deze cijfers. Onze indruk is dat juist in Groningen relatief veel gasten in dergelijke accommodaties overnachten.

De integrale aanpak tussen de drie beleidssporen heeft inmiddels geleid tot meer dwarsverbanden tussen toerisme, cultuur en landschap. Zo wordt meer en meer inhoud gegeven aan de meest bekende city- en regiomarketing slogan van Nederland "Er gaat niets boven Groningen".

Afsluitend

Constateernde dat

- de werkgelegenheid in de toeristische sector in de periode 2015-2017 is gegroeid in Groningen, zelfs sterker dan in Nederland als geheel,
- het aantal toeristische overnachtingen in deze periode weliswaar is gegroeid, maar achter bleef ten opzichte van het landelijk gemiddelde,
- steeds meer mensen Groningen 'online' weten te vinden als potentiële vakantiebestemming,
- de subsidieregeling toeristische themaroutes ons voorzichtig positief stemt,
- ons beleid aan lijkt te sluiten bij onze toeristische ondernemers, dat tot uiting komt in een groeiende betrokkenheid van deze ondernemers bij de toeristische promotie en marketing, een stijging in de deelname van ondernemers bij netwerkbijeenkomsten en een groeiende betrokkenheid van toeristische ondernemers bij toeristische route-ontwikkeling en vaarrecreatie,

stellen wij voor om het huidige toerismebeleid ongewijzigd voort te zetten en vertrouwen erop dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.